

KODEKS ETYCZNY

PROJEKTU KOLORY PODRÓŻY

Głównym celem niniejszego "Kodeksu Etycznego" jest pomoc zaangażowanym podmiotom w zrozumieniu i przestrzeganiu standardów etycznych w pracy z dziećmi. Punktem wyjścia dla ustanowionych zasad etycznych jest głęboki szacunek dla godności ludzkiej i zaangażowanie w rozwój praw dzieci zgodnie z Konwencją Praw Dziecka ONZ.

Niniejszy "Kodeks Etyczny" dotyczy wszystkich działań prowadzonych w ramach projektu "Colors of a Journey", w których uczestniczą dzieci nowoprzybyłe – osobiście bądź za pośrednictwem opiekuna/pełnomocnika. Biorąc pod uwagę szczególny cel kampanii "Colors of a Journey", jakim jest stworzenie cyfrowego archiwum obrazów jako opowieści o życiu nowoprzybyłych dzieci, nacisk kładzie się na następujące kwestie:

- ogólne zasady etycznego postępowania w pracy z dziećmi,
- etyczne postępowanie przy planowaniu i realizacji procesu zbierania informacji/zbierania materiałów wizualnych,
- etyczne postępowanie przy opracowywaniu i rozpowszechnianiu zebranych materiałów.

Zasady ogólne

1. **Projekt definiuje dziecko zgodnie z art. 1 Konwencji o Prawach Dziecka jako każdą istotę ludzką w wieku poniżej osiemnastu lat, chyba że zgodnie z prawem właściwym dla dziecka pełnoletność zostanie osiągnięta wcześniej.**
2. **Godność, dobro i prawa każdego dziecka powinny być respektowane niezależnie od kontekstu.** Wszystkie decyzje i działania dotyczące charakteru i warunków udziału dzieci w tym projekcie będą podejmowane z poszanowaniem godności, dobra i praw dzieci. Zasada ta będzie przestrzegana niezależnie od obszaru problemowego, miejsca i uwarunkowań metodologicznych.
3. **Wszystkie decyzje i działania będą podejmowane z poszanowaniem potrzeb, doświadczeń, możliwości i perspektyw dziecka.** Zachowanie pełne szacunku obejmuje świadomość, kim jest dziecko oraz uwzględnienie kontekstu kulturowego, który określa jego doświadczenia, możliwości i perspektywy. Zachowanie oparte na szacunku jest w pełni osadzone i dostosowane do życia, doświadczeń i perspektyw dziecka. Obejmuje to reakcję na kontekst rodzinny, szkolny i społeczny, w którym dziecko jest osadzone.
4. **Wszystkie decyzje i działania będą przede wszystkim uwzględniały dobro dziecka.** Obejmuje to zarówno zasadę nieszkodzenia, jak i zasadę nie czynienia zła. Zainteresowane strony będą unikać wyrządzania dzieciom krzywdy lub szkody poprzez działanie lub zaniechanie i będą aktywnie dążyć do poprawy statusu, praw i dobrobytu dzieci.
5. **Wszystkie decyzje i działania będą sprawiedliwe i uczciwe wobec dziecka.**

KODEKS ETYCZNY

PROJEKTU KOLORY PODRÓŻY

Interesariusze nie będą wykorzystywać relacji władzy między sobą a uczestniczącymi dziećmi, będą reagować na poglądy i stanowiska dzieci, nie będą nadmiernie obciążać dzieci ciężarem projektu. Wszystkie korzyści płynące z projektu będą dzielone z dziećmi.

- 1. Dzieci mogą i mają prawo do aktywnego uczestnictwa we wszystkich segmentach projektu.** Gwarantuje się transparentność i podmiotowe traktowanie udziału dzieci we wszystkich działaniach, zapewnianiu ochrony ich praw. Aby zapewnić, że zarówno prawo do uczestnictwa, jak i prawo do ochrony są należycie przestrzegane, w projekcie uznaje się i bierze pod uwagę złożoność wielorakich i zróżnicowanych kontekstów, które kształtują życie i doświadczenie dziecka. Konteksty te obejmują warunki kulturowe, społeczne, polityczne i ekonomiczne, a także wielorakie relacje, które tworzą się wokół projektu (w tym więzi z uczestnikami, innymi dziećmi i młodzieżą, rodzicami, opiekunami, instytucjami zaangażowanymi w projekt, instytucjami finansującymi itp.)
- 2. Wszystkie decyzje i działania będą podejmowane w ramach partnerstwa między dzieckiem a dorosłymi.** Wszyscy uczestnicy są troskliwi i kompetentni, by zapewnić wsparcie i wskazówki, które pomogą dziecku formułować poglądy i uczestniczyć w sposób znaczący i bezpieczny.
- 3. Refleksyjność etyczna jest kluczowa dla dobrego postępowania.** Przyjmując szacunek, wzajemną korzyść i sprawiedliwe traktowanie jako kluczowe i nieodwołalne zasady kodeksu etycznego projektu, **interesariusze** będą prowadzić działania w duchu dialogu, współpracy i krytycznej refleksji. Umożliwi to optymalizację podejmowanych decyzji w duchu zrozumienia złożoności problemów i ograniczania nasuwających się wątpliwości.

Etyczne postępowanie w planowaniu i realizacji działań związanych z gromadzeniem materiału wizualnego

1. W każdym kontakcie z dziećmi (takim jak - ale nie tylko - przeprowadzanie wywiadów, malowanie, czy zbieranie innych materiałów wizualnych, pisemnych lub ustnych) szczególną uwagę zwraca się na prawo każdego dziecka do prywatności i poufności.
2. W każdym kontakcie z dziećmi (takim jak - ale nie tylko - przeprowadzanie wywiadów, malowanie, zbieranie innych materiałów wizualnych, pisemnych i ustnych) zwraca się szczególną uwagę na prawo każdego dziecka do aktywnego uczestnictwa. Opinie dziecka są wysłuchiwanie i respektowane. Dzieci w pełni uczestniczą w podejmowaniu decyzji, które ich dotyczą i są chronione przed potencjalną i rzeczywistą krzywdą oraz represjami.
3. Należy chronić wszelkie prawa każdego dziecka a jego dobro jest najwyższym priorytetem, działania na rzecz dzieci i ich praw (rzecznictwo) nie mogą dopuszczać do odstępstw od tej zasady.
4. Unika się pytań, postaw i komentarzy, które mogłyby być postrzegane jako osądzające, niewrażliwe na uczucia jednostki, kontekst kulturowy, ponieważ mogą one narażać dziecko na niebezpieczeństwo upokorzenie, sprawiać ból i przywoływać wspomnienia o traumatycznych wydarzeniach.

KODEKS ETYCZNY

PROJEKTU KOLORY PODRÓŻY

5. Należy unikać pytań i komentarzy, które zachęcają dzieci do opowiadania historii lub podejmowania działań, które nie są częścią ich własnej historii.
6. Unikać się będzie decyzji i działań, które dyskryminują lub nie potępiają dyskryminacji ze względu na rasę, pochodzenie etniczne, narodowość, płeć, orientację seksualną, wiek, religię, status społeczno-ekonomiczny, stan cywilny, przekonania polityczne, upośledzenie umysłowe lub fizyczne, lub jakiegokolwiek inne preferencje lub cechy osobiste, warunki lub status.
7. Żadne działanie nie zostanie podjęte zanim dziecko i jego opiekun nie zostaną w pełni poinformowani o statusie osoby udzielającej wsparcia oraz o charakterze projektu. Cel wywiadu lub innych powiązanych działań oraz cel zebranych materiałów zostaną w pełni ujawnione.
8. Żadne działania nie zostaną podjęte zanim dziecko i opiekun nie wyrażą otwartej i świadomej zgody (ustnej lub pisemnej) na przeprowadzenie wywiadu, zebranie materiałów wizualnych (np. obrazów), inne formy dokumentacji, takie jak nagrywanie wideo sesji lub wykonanie fotografii dokumentalnych. Zgoda musi być uzyskana w okolicznościach gwarantujących, że dziecko i opiekun nie są w żaden sposób przymuszani i że rozumieją, iż są częścią projektu, który może być rozpowszechniany lokalnie i globalnie. Zwykle jest to zapewnione tylko wtedy, gdy zgoda jest uzyskana w języku dziecka i gdy decyzja jest podejmowana w porozumieniu z osobą dorosłą, której dziecko ufa.
9. Szczególna uwaga zostanie zwrócona na kontekst interakcji z dzieckiem. Facylitatorzy zadbają o to, by nie wywierać na dzieci presji, by czuły się komfortowo i bezpiecznie. Częstotliwość i długość sesji będzie w pełni dostosowana do potrzeb dziecka.

Etyczne postępowanie przy sporządzaniu sprawozdań i rozpowszechnianiu zebranych materiałów

1. Wszystkie prezentowane informacje będą dokładne i zgodne z historią dziecka.
2. Prezentowane informacje będą za wszelką cenę unikały stygmatyzacji dziecka. Unikać się będzie kategoryzacji lub opisów, które przedstawiają dziecko w negatywnym świetle lub narażają je na negatywne represje - w tym na szkody fizyczne lub psychiczne, lub na dożywotnie wykorzystywanie prowadzące do dyskryminacji lub odrzucenie przez społeczność lokalną.
3. Prywatność dzieci będzie chroniona. Chroniona będzie anonimowość wszystkich uczestniczących dzieci. Wyjątkiem od tej zasady może być sytuacja, w której dziecko uczestniczące w projekcie, przy wsparciu swojego opiekuna, zechce podzielić się informacjami o sobie i/lub swoich doświadczeniach. Bezpieczeństwo dziecka będzie zawsze stawiane na pierwszym miejscu. Bez wyjątku chroniona będzie anonimowość dzieci zidentyfikowanych jako: a) ofiary wykorzystywania seksualnego, b) sprawcy wykorzystywania fizycznego lub seksualnego, c) nosiciele wirusa HIV lub chorzy na AIDS, d) oskarżeni lub skazani za przestępstwo.
4. Aby uniknąć ryzyka lub potencjalnego ryzyka krzywdy lub odwetu, w pewnych okolicznościach chroniona będzie anonimowość dzieci zidentyfikowanych jako: a) obecne

KODEKS ETYCZNY

PROJEKTU KOLORY PODRÓŻY

- lub były dzieci uczestniczące w walkach; b) ubiegające się o azyl, uchodźcy lub osoby wewnętrznie przesiedlone.
5. Tożsamość dziecka - jego imię i nazwisko i/lub rozpoznawalny wizerunek - będzie wykorzystywana i ujawniana tylko wtedy, gdy leży to w najlepszym interesie dziecka. Jeśli tożsamość dziecka zostanie wykorzystana i podana do wiadomości, należy je chronić przed krzywdą i wspierać przed stygmatyzacją lub represjami.
  6. Podczas prezentacji zebranych materiałów - obrazów dzieci i towarzyszących im materiałów pisemnych/wizualnych dotyczących uczestniczących dzieci - wybór tła wizualnego lub dźwiękowego nie będzie zagrażał dziecku ani nie będzie miał na niego negatywnego wpływu. Ponadto, wybór tła wizualnego lub dźwiękowego nie będzie odwracał lub przyćmiewał opowieści dziecka.

Kodeks powstał w oparciu o następujące pozycje:

- Kanadyjskie Stowarzyszenie Arteterapii „Standardy praktyki.”.
- Kohli, Ravi KS, and Fiona Mitchell (eds.) „Working with Unaccompanied Asylum”.
- Poszukiwanie dzieci: „Issues for Policy and Practice”, *Palgrave Macmillan*, 2007.
- Malchiodi, Cathy A. „Understanding Children's Drawings". *Guilford Press*, 1998.
- Malchiodi, Cathy, and Perry, Bruce D. (eds.) „Creative Interventions with Traumatized”.
- „Dzieci". *Guilford Publications*, 2014.
- Unicef. „Konwencja o prawach dziecka." (1989).
- Unicef. „Media i prawa dziecka." (2005).
- Unicef. „Ethical Research Involving Children." (2015).